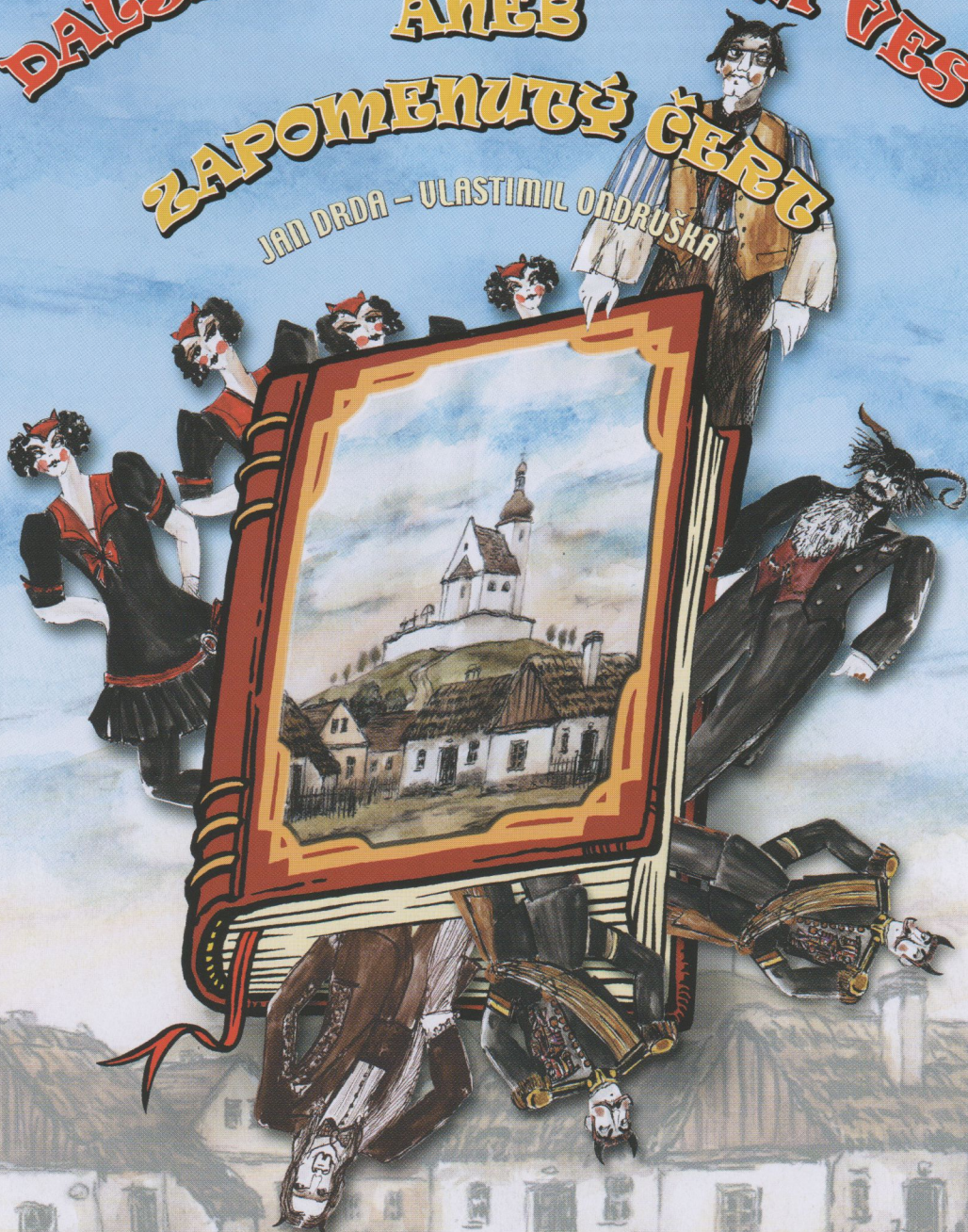

DALSKABÁTŮ, HŘÍŠNÁ VES

ANEŽ

ZAPOMENUTÝ ČERT

JAN DRDA – ULASTIMIL ONDRUŠKA

NDM NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

BC-MCHZ

BorsodChem MCHZ, s.r.o.

Proč jsem napsal Dalskabáty

Když uslyšely knižně České pohádky a v nich jako jedna z dvanácti Zapomenutý čert, dostal jsem od čtenářů hojně dopisů, ve kterých mne vyzývali, abych „Čerta“ zdramatizoval! Rozhodným impulsem byl ale Luboš Pistorius, který zlomil mé zábrany a uvolnil mou potlačovanou chuť pustit se ještě jednou a jinak do látky, kterou jsem stejně nosil v hlavě, neboť jsem ji stejně považoval za skicu něčeho, co by teprve mělo přijít...

Jan Drda

Jan Drda – Vlastimil Ondruška
***Dalskabáty, hříšná ves
aneb Zapomenutý čert***

Texty písní Tomáš Vůjtek
Režisérka Dagmar Hlubková
Dirigent Karel Poloch
Výtvarník scény Martin Višek j. h.
Výtvarnice kostýmů Eliška Zapletalová
Choreograf Petr Miller
Asistent choreografa Marcel Školout
Sbormistr Josef Kostřiba
Korepetitorka Květa Millerová

Představení řídí Jana Rychecká
Text sleduje Alena Petrová

Premiéra 4. prosince 2004 v Divadle Jiřího Myrona

Vedoucí provozně-technického úseku Stanislav Muntág / Šéf výpravy Alexander Babraj / Vedoucí dekoráčnických
Barbora Macháčová / Vedoucí krejčovny Eliška Zapletalová / Jevištní mistři Miloš Novák, Petr Novák / Mistr osv
Stanislav Dvořák / Mistr zvuku Bořivoj Wojnar / Mistr vlásenkárny Renáta Školoutová / Mistr garderoby Zlata Nezhyt
Vedoucí rekvizit Alexandra Václavíková

<i>Marijána Plajznerová, vdova po brobařĩ</i>	Veronika Forejtov, Dagmar Hlubkov
<i>Trepifajksl, pozdji Mates, venkovsky ert</i>	Libor Olma
<i>Alois Piškylte, kostelník</i>	Petr Miller
<i>Magdalna Pualkov, bobat mlynřka</i>	Zdena Babrajov j. h., Karla Divkov j. h.
<i>Ondřej Tyburec, kovř v Dalskabtech</i>	Jan Drahovzal, Miroslav Urbnek
<i>Dorotka, jeho žena</i>	Petra Langerov, Eva Zbrořkov
<i>Honza Mrano, kovřsky pomocnk</i>	Miroslav Liřka j. h., Tomř Vzorek
<i>Maninka, farsk dveka</i>	Jana Kurekov, Tbica Oczkov j. h.
<i>Lupino, potulny komediant</i>	Vclav Morys, Frantiřek Veera
<i>Knze Belzebub, vldce pekel</i>	Josef Novk-Wajda
<i>Marbulius, jeho sekretř</i>	Roman Źiřka
<i>JUDr. Solfernus, pekelny prokurtor</i>	Roman Harok
<i>JUDr. Belfegor, pekelny guverner</i>	Jiřĩ Hařek
<i>PbDr. a ThDr. Ichturiel, řf ustavu</i>	Jan Fiřar, Marcel řkolout
<i>Farř</i>	Pavel Kokoř
<i>Era</i>	Ilona Piskořov
<i>Maly trumpetista</i>	Vclav Schreiber j. h.

Dle uinkuje sbor operety NDM a orchestr operety NDM - koncertn mstr Marcela Wysogladov.

Jan Drda (1915 – 1970)

Jan Drda patří mezi spisovatele, o kterých se těžce píše. Velký vypravěčský talent, o němž A. M. Píša v roce 1943 napsal, že je ohrožen spíše svým překypujícím bohatstvím než nedostačností, pětadvacetiletý autor půvabného Městečka na dlani, ale také poúnorový funkcionář Svazu československých spisovatelů, redaktor deníku Práce, člen ÚV KSČ, předseda kulturní komise Národního shromáždění... Jeden z mnoha levicových intelektuálů, k jejichž procitnutí přispěly až ruské tanky.

Psát začal velmi záhy, neboť spisovatelem chtěl být už od gymnaziálních studií. Psal povídky, divadelní hry pro příbramské ochotníky, články do Studentského časopisu. Když začal studovat srovnávací dějiny literatur a klasickou filologii na Filozofické fakultě Karlovy univerzity, splnil se klukovi z velmi chudých poměrů, který navíc od svých deseti let vyrůstal bez rodičů, sen. Získal stipendium a byl přijat do Masarykovy koleje, odkud jej však záhy vyloučili

a školu přes veškerou snahu především z finančních důvodů nedokončil. V roce 1937 se stal redaktorem zlínské redakce Lidových novin, o rok později pak přešel do jejich pražské redakce. Hned jeho první román Městečko na dlani (1940) lze považovat za vrchol jeho tvorby. Dobré byly ještě i psychologické romány psané během druhé světové války Živá voda a Putování Petra Sedmilháře. Méně známo například je, že psal reportáže a fejetony z procesu s nacistickými zločinci v Norimberku, které pak vydal knižně jako Listy z Norimberka (1946). Jeho poválečná literární tvorba je již poznamenána dobovým schematismem, kdy charakter postav je dán jejich sociálním zázemím. Přesto se z ní vymykají (i přes možné výhrady) povídky Němá barikáda a divadelní hry Hrátky s čertem (1945) a Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert (1959). A samozřejmě pohádky, jejichž zpracování lze považovat za autorův druhý tvůrčí vrchol. Knižně vyšly pod názvem České pohádky v roce 1958.

Již od 40. let spolupracoval Jan Drda s filmem. Psal jednak scénáře původní, a jednak podle svých literárních předloh. Připomeňme alespoň filmy Děvčica z Beskyd (1944, režie František Čáp), Němá barikáda (1949, režie Otakar Vávra), Hrátky s čertem (1956, režie Josef Mach), Dařbuján a Pandrhola (1960, režie Martin Frič), Vyšší princip (1960, režie Jiří Krejčík). Jeho pohádky se staly námětem filmů Zlaté kapradí (1963, scénář a režie Jiří Weiss) a O princezně Jasněnce a létajícím ševci (1987, scénář Karel Steigerwald, režie Zdeněk Troška).

Až do okamžiku, kdy veřejně vystoupil proti vstupu vojsk Varšavské smlouvy do Československa, byl považován za ideálního představitele socialistického realismu. Když pak na podzim 1970, rok po té, co byl vyhozen z místa šéfredaktora týdeníku Svět práce, zemřel zcela opuštěný a osamocený na zámku v Dobříši, byl jeho pohřeb oficiálními místy před veřejností utajován...

„Narodil jsem se 4. dubna 1915 v Příbrami jako syn dělníka. Moje maminka byla nalezenec a vyrostla v havířské rodině Josefa Vlčka....

Můj otec byl synem nádeníka a zemědělské dělnice. Po návratu z 1. světové války se otec stal zaměstnancem Okresní nemocenské polkladny v Příbrami. V roce 1921 mi zemřela matka a zbyl jsem jen já a o dva roky mladší sestra Marie. Otec se podruhé oženil s velmi mladou ženou, ale po čtyřech letech se manželství rozpadlo. Otec, který měl nesrovnalosti se svými představenými a často se hádal i se svojí novou ženou, se dal na pití a v roce 1925 náhle zmizel z Příbrami a odešel do světa. Neviděl jsem jej přes dvacet let... Po rozvratu rodiny jsem od roku 1925 se sestrou Marií žil u dědy Vlčka, ale když on i jeho žena v roce 1927 zemřeli, sestra byla dána do sirotčince a já se uchýtil u různých příbuzných. Prožil jsem velmi tvrdé dětství, učil jsem se dva měsíce klempí-

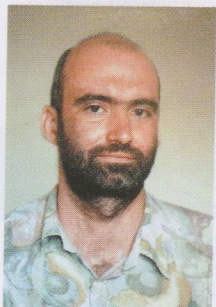
řem, ale pak na zásah otcovy matky Josefy Drdové, která si mě vzala na vychování, jsem se vrátil na střední školu a dokončil jsem příbramské gymnázium v roce 1934.“
Jan Drda: Nedaleko Rukapáně. Povídky a fragmenty. Praha, Československý spisovatel 1989, s. 309.

... není zajisté pochyby, že společným jmenovatelem jak dramatického, tak i vyprávěského díla Jana Drdy, je entuziasmus důvěry a lásky k životu a člověku, vyvěrající ze samotných bytostných dispozic tohoto autora a vyznávaný dřív, nežli se u nás posléze stal voluntaristickým postulátem. Je to láska k životu quand même, která nezastírá jeho stíny, tragické stíny, nicméně ani jeho líc, k němuž dychtí i míří z jejich přítmí, a která nepopírá existenci zla, ale potírá je. Odtud opětovně roste, a to rovněž z pobuňtek vnitřní nutnosti a rovněž dřív, nežli se stal šiboletem, Drdův typ kladného brdiny,

kladného arci nikoli proto, že by byl schematickým vzorníkem žádoucích ctností, nýbrž v tom smyslu, že to je při svých přelidských rysech brdina dramaticky aktivní, kterému poznání značí leč průpravu, ano takřka už součást činu, asi na ten způsob, jakým F. X. Šalda odvozoval pojem skutečnosti od pojmu skutek. A láska k člověku: odtud čínorodý humanismus Drdových brdinů, který po samé podstatě překonává kletbu samoty, sobectví, cizoty mezi lidmi elementárním pocitem sounáležitosti, vědomím odpovědnosti za úděl druhého, takřka reflexním hnutím mu pomoci v nebezpečí a strážni. A to vše je Drdovým dílem v obraze našeho slovesného umění pól a tón, který má své poslání i kouzlo.“

A. M. Píša: O dramatikovi Hrátek s čertem, in Jan Drda: Hrátky s čertem. Praha, Československý spisovatel 1965, s. 171–172.

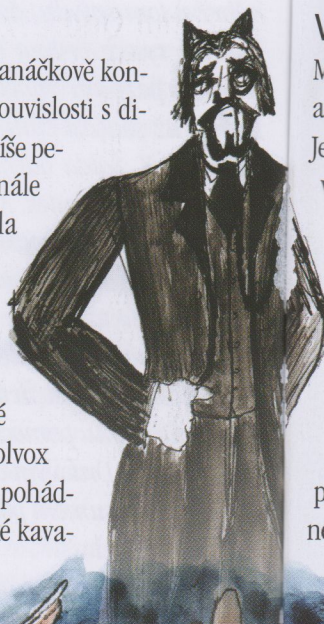

Tomáš Vůjtek (*1967)

Básník, textař, dramatik, učitel jazyka českého na Janáčkově konzervatoři v Ostravě (o své učitelské profesi však v souvislosti s divadlem mluví nerad a zdůrazňuje, že rozhodně nepíše pedagogické hry.) Jeho hry se dvakrát dostaly do finále Cen Alfréda Radoka – Výmlat, který pak uvedla

DSPB, v roce 1998 a Ubohý večer, inscenovaný ve Slezském divadle v Opavě, v roce 2000. Pro Těšínské divadlo napsal na motivy známého středověkého příběhu hru Aucassin a Nicoletta. Je rovněž autorem libreta tragikomické „operky“ Edvarda Schifauera Ale já přece, uvedené v roce 2002 v Divadle loutek. Podílel se na překladech děl básníků ruské meziválečné avantgardy, vydaných pod názvem Ten, který vyšel z domu (Volvox globator 2003). Pro NDM otextoval vedle Dalskabátů písně v muzikálové pohádce Popelka a je autorem textů pro připravovanou inscenaci Suppého Lehké kavalérie.

Vlastimil Ondruška (*1957)

Muzikant, skladatel, korepetitor hudebně-dramatického a baletního oddělení na Janáčkově konzervatoři v Ostravě. Jedenáct let hrál na pozoun v Janáčkově filharmonii v Ostravě, pak coby muzikant na volné noze v lodních kapelách, a cestoval po světě. Od roku 1995 působí na Janáčkově konzervatoři. Píše scénickou hudbu, melodramy, spolupracuje s Divadelní společností Petra Bezruče, Těšínským divadlem, Národním divadlem moravskoslezským a Janáčkovou konzervatoří, a to i v oblasti hudebního nastudování, má Jazzové combo.

Je autorem muzikálové pohádky Popelka, kterou uvedlo Národní divadlo moravskoslezské a připravuje ji Slezské divadlo v Opavě. Společně s Tomášem Vůjtkem napsali mimo jiné dosud nikde neuvedenou veršovanou hru Vánočka.

NDM

Program vydalo Národní divadlo moravskoslezské
Čsl. legií 14, 701 04 Ostrava

Ředitel Mgr. Luděk Golat
Šéf operety Mgr. Miroslav Urbánek

Redakce programu Alena Miková
Grafická úprava Dalibor Andryšek
s použitím scénických návrhů Martina Víška
a kostýmních návrhů Elišky Zapletalové

„Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILIA,
divadelní a literární agentura, Krátkého 1, Praha 9.“

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

MEDIÁLNÍ PARTNER NDM

Realizováno za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.